

**UCHWAŁA NR X/106/11
RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU**

z dnia 13 czerwca 2011 r.

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej w Zabrze-Biskupicach „SZANSA DLA BISKUPIC” na rok 2011.

Na podstawie: art. 7 ust. 1 pkt. 6 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. 2009 Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) na wniosek Prezydenta Miasta Zabrze.

**Rada Miejska w Zabrzu
uchwala:**

§ 1.

Przyjąć Program Aktywności Lokalnej w Zabrzu - Biskupicach „SZANSA DLA BISKUPIC” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Traci moc uchwała Nr L/685/10 Rady Miejskiej w Zabrzu dnia 15 marca 2010 r. w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej w Zabrzu-Biskupicach „SZANSA DLA BISKUPIC” na rok 2010.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Zabrze.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Zabrzu

Marian Czochara

Program Aktywności Lokalnej w Zabrzu Biskupicach

I.

Wstęp.

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 priorytetu VII - Promocja Integracji Społecznej istnieje możliwość realizacji Programów Aktywności Lokalnej. Program ten został zaplanowany w ramach projektu systemowego „Reintegracja, Aktywność. Praca. Program na rzecz integracji społeczno- zawodowej w gminie Zabrze” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Program ten jest narzędziem służącym aktywizacji społecznej oraz promowaniu działań integrujących społeczność lokalną poprzez działania aktywizacyjne kierowane głównie do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną.

Program obejmie swoim zasięgiem mieszkańców dzielnicy Zabrze –Biskupice. Program Aktywności Lokalnej (PAL) wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych oraz grup społecznych. Wyznacza kierunki wskazanych działań w zakresie poprawy aktywności lokalnej mieszkańców dzielnicy Biskupice.

Program Aktywności Lokalnej (PAL) to różnorodne działania na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Mają one na celu udzielenie wsparcia lokalnej społeczności celem zwiększenia jej uczestnictwa w życiu społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych

Przyjęte w Programie koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich i lokalnych dokumentach strategicznych, takich jak:

1. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 - 2015
2. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski
3. Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 - 2013
4. Narodowa Strategia Rozwoju na lata 2007 - 2013
5. Narodowa Strategia Spójności na lata 2007 - 2013
6. Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013
7. Strategia Rozwoju Miasta Zabrze na lata 2008- 2020
8. Ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku.

9. Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Zabrze na lata 2010-2020

II.

Lokalizacja.

Program realizowany będzie na terenie dzielnicy Biskupice, w pomieszczeniach wynajętych przez MOPR na potrzeby PAL przy ul. Bytomskiej 82 oraz w pomieszczeniach MOPR - w salach szkoleniowych i pomieszczeniach biurowych.

III.

Odbiorcy Programu Aktywności Lokalnej.

W ciągu 2011 roku przewidziany jest udział w projekcie 35-u osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz otoczenie tych osób tj. osób mieszkających we wspólnym gospodarstwie domowym oraz osób zamieszkujących w środowisku szczególnie zagrożonym wykluczeniem społecznym tj. Biskupic.

IV.

Cel główny, cele szczegółowe.

Cel projektu:

Wzrost kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych osób objętych działaniami w ramach PAL-u oraz ich otoczenia – w dzielnicy Biskupice w roku 2011 .

Cel główny PAL:

Integracja społeczności lokalnej dzielnicy Biskupice, podniesienie poziomu aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców dzielnicy Biskupice oraz inicjowanie współpracy lokalnych instytucji i organizacji działających na rzecz rozwiązywania istotnych dla dzielnicy problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem osób i ich rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe PAL:

1. Stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur funkcjonowania na rzecz społeczności lokalnej mających służyć wsparciu i promowaniu postaw prospołecznych.
2. Przeciwdziałanie wykluczeniu osób zagrożonych marginalizacją społeczno - zawodową.
3. Zwiększenie dostępności mieszkańców do specjalistycznych porad oraz informacji związanych z problemami mieszkańców dzielnicy.

4 Promowanie działań samopomocowych oraz wzrost gotowości mieszkańców do podejmowania samodzielnych inicjatyw na rzecz osób, rodzin oraz dzielnicy.

5 Wsparcie działań zmierzających do zmiany wizerunku dzielnicy Biskupice oraz promowanie działań mających na celu wzrost tożsamości mieszkańców dzielnicy.

V.

Opis szczegółowy planowanych działań.

Do realizacji celów szczegółowych zostaną podjęte następujące działania.

1. Wynajęcie lokalu na potrzeby PAL. Wynajęcie lokalu z zasobów miasta, opłacenie czynszu i mediów. W lokalu wynajętym i zaadaptowanym na potrzeby PAL będzie można realizować różnorakie działania m.in. edukacyjno-kulturalne, spotkania z uczestnikami PAL i ich otoczeniem. Lokal jest wyposażony w podstawowy sprzęt biurowy, aneks kuchenny, salę na spotkania i salę zabaw dla dzieci.

W jednym z pomieszczeń jest też dostęp do komputera z łączem internetowym do wykorzystywania przez uczestników PAL i ich otoczenie jak źródło poszukiwania ofert pracy oraz niezbędnych informacji do uzupełnienia wiedzy.

2. Podpisanie umów z mieszkańcami dzielnicy Biskupice, których realizacja ma na celu inspirowanie pozostałych mieszkańców do udziału w proponowanych formach aktywności. Zgodnie z założeniami w projekcie uczestnikami będą nowe osoby oraz osoby powracające i kontynuujące.

3. Kontynuacja współpracy z uczestnikami PAL z roku 2009 i 2010 mająca na celu wzmocnienie uzyskanych kompetencji oraz aktywnej postawy w działaniach na rzecz poprawy własnego życia oraz mieszkańców dzielnicy.

4. Kontynuacja i wspieranie grup samopomocowych.

Dalsze wspieranie już powstałych grup tematycznych-samopomocowych. Ponadto istnieje możliwość utworzenia grupy samopomocowej o tematyce wskazanej przez samych uczestników. Grupy umożliwiają powstanie więzi pomiędzy uczestnikami, ich integrację w grupie i w środowisku lokalnym.

5. Zorganizowanie dnia otwartego PAL.

Dzień otwarty PAL będzie miał miejsce w lokalu przeznaczonym na siedzibę. Podczas „dnia otwartego” będzie można dowiedzieć się o założeniach i planowanych działaniach

w ramach PAL w roku 2011. Uczestnicy dnia otwartego będą mogli zapoznać się

z działalnością z lat ubiegłych oraz uczestnikami, którzy podzielą się swoim doświadczeniem. Dzień otwarty umożliwi rozpoznanie potrzeb społecznych, podczas dnia otwartego zostanie przybliżona idea społeczności lokalnej.

6. Organizacja spotkań informacyjno-edukacyjnych dla uczestników PAL i ich otoczenia. Zorganizowane Zostanie poradnictwo specjalistyczne (zgodnie z potrzebami uczestników PAL i ich otoczenia). Porady uzyskane na tych spotkaniach umożliwią rozwiązanie trudnych sytuacji życiowych, przywróci to wiarę we własne siły i pomoże powrócić na rynek pracy.

7. Organizacja spotkań z organizacjami i instytucjami działającymi na terenie dzielnicy Biskupice.
8. Wizyty studyjne- organizacja dwóch wizyt studyjnych dla uczestników PAL i otoczenia. Obserwacja dobrych praktyk i działań realizowanych przez Programy Aktywności Lokalnych w innych miastach pozwoli na rozwój uczestników PAL.
9. Udział w cyklu imprez organizowanych przez PAL na terenie dzielnicy Biskupice.

Podjęte zostaną działania o charakterze środowiskowym mające na celu zintegrowanie społeczności lokalnej; zaplanowane są dwa , w które zostaną zaangażowani uczestnicy PAL wraz z ich otoczeniem oraz chętni mieszkańcy dzielnicy Biskupice.

- a. Dzień sąsiada PAL (VI 2011); celem święta będzie połączenie rodziny we wspólnej zabawie (malowanie twarzy, konkursy, itp.).
- b. Święto dzielnicy PAL (IX 2011).

Spotkania te mają na celu bliższe poznanie się mieszkańców dzielnicy, umożliwienie włączenia się do wspólnych inicjatyw oraz możliwość wytworzenia się poczucia sprawczości w sytuacjach dotyczących własnej dzielnicy Uczestnicy programu wezmą udział w pracach przygotowawczych, porządkowania terenu oraz poprowadzą stoiska z różnymi atrakcjami.

- c. Spotkanie świąteczne dla uczestników PAL i ich rodzin. Wspólne przygotowanie ozdób choinkowych, budowa szopki, kolędowanie
- zorganizowanie społeczności lokalnej wokół realizacji wspólnej idei, uświadomienie istnienia innych wzorców życia społecznego (motywowanie do podejmowania działań, które wykraczają poza niezbędne minimum).
- d. Kronika PAL oraz Klub Fotografika - prowadzenie dokumentacji wraz z fotografią i przygotowaniem materiałów do kroniki przez uczestników PAL.
- e. Liga sportowa – możliwość rywalizacji sportowej oraz integracja społeczności lokalnej. Propagowanie zdrowego stylu życia.

10. Ewaluacja programu.

VI.

Metody pracy wykorzystywane przy realizacji projektu:

W ramach programu przewiduje się zastosowanie;

1. **Środowiskowej pracy socjalnej** - są to działania realizowane zgodnie z ustawą o pomocy społecznej przez pracownika socjalnego mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

2. **Instrumentów aktywnej integracji** - to instrumenty aktywizacyjne: zawodowe, edukacyjne, zdrowotne i społeczne, o których mowa w Zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej. Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013

3 **Działań charakterze środowiskowy m - m in.** inicjatywy o charakterze integrującym, obejmujące między innymi analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania, konsultacje, organizowanie i inspirowanie do udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności

o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

4 **Prac społecznie użytecznych** - Program Aktywności Lokalnej zakłada wspólne działania z instytucjami, organizacjami oraz zakładami pracy działającymi na terenie Biskupic

VII.

Zasoby dzielnicy do uzyskania założonych celów:

Dla skutecznego rozwiązania problemów społeczności lokalnych zagrożonych wykluczeniem społecznym istotne znaczenie ma zaplecze instytucjonalne

Mieszkańcy Biskupic mogą korzystać na terenie dzielnicy z następujących instytucji:

- Szkoła Podstawowa nr 21
- Szkoła Podstawowa nr 22
- Zespół Szkół Specjalnych nr 40
- Zespół Szkół nr 4
- Gimnazjum nr 20
- Przedszkole nr 3
- Przedszkole nr 27
- Dom Kultury „Gwarek”
- Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny
- Parafia Św. Jana Chrzciciela
- Klub sportowy „Gwarek”
- NZOZ Olimpionik Sp. z o.o.

- Szpital Miejski w Zabrze Sp. z o.o.
- Klinika Chorób Płuc i Gruźlicy
- Filia Biblioteki Miejskiej
- świetlica prowadzona przez MOPR (grupa starsza i przedszkolna)
- świetlica „Wesołe Łobuziaki” prowadzona przez Stowarzyszenie „GUIDO”
- Stowarzyszenie Żyj i Daj Życ - Kromka Chleba
- Chrześcijańska Służba Charytatywna - wydawanie żywności w ramach programu PEAD
- Rada Dzielnicy
- Punkt Pomocy Koleżeńskiej (PUP)
- NZOZ Stacja Opieki CARITAS
- administratorzy budynków

Stowarzyszenia:

- Nasze Biskupice
- Żyj i Daj Życ
- Chrześcijańska Służba Charytatywna
- GUIDO
- Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół "Modlitwa i Czyn"
- Koło Emerytów i Rencistów Nr 8
- Mniejszość Niemiecka
- Profil-Zdrowie

- Caritas parafialny.

Wymienione organizacje i stowarzyszenia działają w różnych obszarach życia społecznego. Ponadto istnieje możliwość współpracy w/w z MOPR - DPPS Biskupice celem realizacji działań skierowanych do osób i ich rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

VIII.

Rezultaty i wskaźniki monitoringu:

1) Rezultaty miękkie:

- Wzrost aktywności społecznej mieszkańców dzielnicy;
- Wzrost wiedzy na temat możliwości uzyskania wsparcia i poradnictwa specjalistycznego w obszarze istotnych problemów mieszkańców dzielnicy;
- Podniesienie umiejętności społecznych i przełamanie bierności uczestników PAL i ich otoczenia;
- Wzrost dostępności i przepływu informacji istotnych dla mieszkańców dzielnicy;
- Poprawa funkcjonowania społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia
- Przełamywanie barier psychologicznych związanych min. z niepełnosprawnością

2) Produkty/Rezultaty twarde:

- Zorganizowanie dnia otwartego w punkcie działań PAL
 - Zorganizowanie co najmniej 2 spotkań z udziałem społeczności lokalnej (dzień sąsiada, święto dzielnicy)
 - Zorganizowanie co najmniej 1 spotkania okolicznościowego z udziałem uczestników PAL i ich otoczenia.
 - Zorganizowanie Klubu Fotografów wraz z kroniką PAL
 - Zorganizowanie ligi sportowej
 - Zorganizowanie cyklicznych spotkań informacyjno-edukacyjnych z ekspertami dla uczestników PAL i otoczenia.
- Zorganizowanie grupy samopomocowej

IX.

Realizatorzy programu:

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrze - Dzielnicowy Punkt Pomocy Społecznej w Biskupicach. Działania merytoryczne nadzorują zastępca Dyrektora ds. pomocy środowiskowej oraz Koordynatorzy Projektu.

Działania dotyczące budżetu PAL nadzoruje i realizuje księgowość MOPR.

Realizacja bezpośrednia PAL i nadzorowanie działań na terenie dzielnicy Biskupice – Konsultanci ds. działań o charakterze środowiskowym w PAL.

X.

Finansowanie programu:

Środki na realizację Programu Aktywności Lokalnej w dzielnicy Biskupice zostały zaplanowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 priorytetu VII - Promocja Integracji Społecznej w ramach projektu systemowego „Reintegracja, Aktywność, Praca. Program na rzecz integracji społeczno- zawodowej w gminie Zabrze” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

XI.

Uzasadnienie

Na terenie Biskupic bezrobocie oraz problem zagrożenia wykluczeniem społecznym są jednym z największych problemów, głównie wśród kobiet. Oprócz niskiego standardu życia osób pozbawionych pracy generuje wiele problemów patologicznych. Długotrwałe bezrobocie ma również wpływ na powielanie negatywnego wzorca wśród osób młodych, kształcących się lub wchodzących na rynek pracy. W wielu sytuacjach niski status społeczny i brak wykształcenia lub niskie wykształcenie powoduje zaniżoną samoocenę osób poszukujących pracy i brak umiejętności poszukiwania pracy, przedstawienia swojej kandydatury pracodawcy.

Ponadto oddalenie samej dzielnicy od pozostałej części miasta powoduje znaczne utrudnienie w korzystaniu z dóbr i zasobów miasta. Sytuacja długotrwałego bezrobocia często współwystępuje w rodzinach wraz z patologiami (alkoholizm, przemoc, przestępczość, itp.) Powoduje to również zmniejszenie możliwości uzyskania odpowiedniego wykształcenia przez dzieci i młodzież, a tym samym często powielanie bierności i negatywnych wzorców, co generuje dalsze bezrobocie. Sytuacja, więc osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin ulega dalszemu pogorszeniu i wywołuje negatywne skutki.

Program Aktywności Lokalnej stwarza również szansę na stosowanie skutecznych metod pracy socjalnej w formie pozamaterialnej pomocy. Przewiduje zastosowanie metody pracy grupowej

i środowiskowej co jest uzasadnione w pracy nad aktywizacją społeczną jako jedna z metod pracy w ośrodku pomocy społecznej

XII.

Opis działań podjętych w 2010 roku w ramach Programu Aktywności Lokalnej w dzielnicy Zabrze - Biskupice.

W ramach Programu Aktywności Lokalnej „Szansa dla Biskupic” w roku 2010 zostało podpisane 31 umów. Ponadto wsparciem w postaci działań środowiskowych zostało objętych kilkuset mieszkańców dzielnicy Biskupice. W ramach działań środowiskowych i integracyjnych odbyły się, m. in.:

- **Cykliczne spotkania mieszkańców** w których uczestniczyły osoby z lat poprzednich oraz uczestnicy z projektu z roku 2010. Spotkania odbywały się cyklicznie, co tydzień. Podczas spotkań cyklicznych omawiane były sprawy bieżące dot. uczestników. Omawiano działania środowiskowe realizowane w ramach PAL.

- **Cykl spotkań informacyjno-edukacyjnych, na które** zaproszeni zostali specjaliści z różnych dziedzin.

- **Cykl konsultacji indywidualnych** prowadzonych przez pracowników/specjalistów MOPR (porady prawnika, psychologa ZIK, pracownika ds. przemocy, pracownika ZDR, pracownika KIS, konsultanta ds. uzależnień)

- **Dzień Otwarty.** Celem Dnia Otwartego było przedstawienie założeń i działań w ramach PAL.

- **Dzień Sąsiada.** Dzień Sąsiada był inicjatywą sołeczną uczestników projektu i mieszkańców

- **Liga Piłkarska** rozgrywki sportowe w piłce nożnej pomiędzy mieszkańcami Biskupic i drużynami z innych dzielnic

- **Festyn Okolicznościowy i Festyn Jesienny** . Każdy z festynów zorganizowany był na 500 osób. W działania przygotowawcze włączyła się spora część społeczności lokalnej dzielnicy.
- **Cykl spotkań o charakterze społeczno-edukacyjnym, kulturalnym lub sportowym** – spotkania z elementami dziennikarskimi i elementami manualnymi.
- **Klubu MAM**- cykliczne czwartkowe spotkania MAM wraz z dziećmi.
- **Tato i JA**- spotkania Ojców z dziećmi.
- **Spotkanie Andrzejkowe.**
- **Spotkanie Świąteczne PAL** .
- **Mikołaj w Śląskim Ogrodzie Zoologicznym.**
- **Kronika działań PAL** - dokumentacja dot. realizowanych działań (zdjęcia, wycinki prasowe, wiadomości internetowe, opinie mieszkańców itp).
- **wystawa fotograficzna** z działań realizowanych w roku 2010.
- **Kącik kulinarny** , spotkania **miłośników gier** , spotkania **kącika z maszyną na ty.**
- **Letnia siatkówka** z mieszkańcami Biskupic.
- **prace porządkowe wokół budynku PAL** .

Kilkakrotnie zabrzański PAL dzielił się swoimi doświadczeniami oraz gościł przedstawicieli innych OPS-ów, w ramach:

- **czterech wizyt studyjnych** organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w ramach projektu systemowego pt.: *„Kształcenie i doradztwo dla kadr pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego”* ,
- **wizyty studyjnej** uczestników projektu PAL prowadzonego przez OPS Radlin.

Wszystkie zaplanowane we wniosku o dofinansowanie projektu zadania merytoryczne odnoszące się do PAL-u zostały zrealizowane. Z analizy monitorowanych wskaźników, postępu rzeczowego oraz raportu ewaluacyjnego wynika, iż cele Programu Aktywności Lokalnej zostały osiągnięte.